

VASEMMISTO

eduskuntaryhmän puheenjohtaja

Annika Lapintie

väläkysymyksenkeskustelussa 13.6.2012

Kyse on Suomen ja suomalaisten edusta

Arvoisa puhemies

Me Vasemmistossa haluamme etsiä ratkaisuja, jotka ovat kaikille suomalaisille hyödyksi. Me Vasemmistossa haluamme sellaisia ratkaisuja, jotka hyödyttävät tämän päivän ihmisiä, lapsiamme ja lapsenlapsiamme.

Markkinatalous on aina luonteeltaan epävakaa. Aika-ajoin yksittäinen maa tai laajempi talousalue ajautuu sen tähden vaikeuksiin. Kun luomme katsauksen taaksepäin, niin näemme kriisejä kriisin perään, niin kauas kuin silmä siintää.

Vasemmiston mielestä jokaisessa maassa päättäjien velvollisuus on ennakoida tulevaisuutta ja pyrkiä estämään tai hillitsemään kehityskulkuja, jotka vaarantavat talouden vakauden.

Vuonna 2008 Yhdysvalloissa alkanut rahoituskriisi romahdutti Suomen viennin ja työttömyys uhkasi kasvaa. Onneksi Suomi ja eräät muut Euroopan maat kykenivät tuossa tilanteessa elvyttämään niin, että pahimmalta vältyttiin. Siinä yhteistoiminta näytti voimansa, yksin emme olisi kyenneet pitämään Suomen työllisyyttä yllä.

Tavaroiden ja palvelusten kaupan avautuminen maailmanlaajuisesti asettaa meidät suomalaiset joka hetki haasteen eteen: kuinka kauan voimme tarjota jotakin tuotetta tai palvelua. Kohta joku toinen keksii, miten sen voi tehdä halvemmalla tai parempilaatuisena.

Meiltä ovat lähteneet aikojen saatossa tukitikkutehtaat, tekstiili- ja vaatetusteollisuus on kuihtunut. Nyt perinteinen metsäteollisuus on myös kansainvälistymisen haasteen edessä. Elektroniikkapuolellakin on käynyt kato.

Kansainvälistymisen haasteeseen ei voi vastata omalla valuutalla ja sen arvon alentamisella. Sellaiseen politiikkaan nojaaminen tekisi suomalaisista halpatuottajia halpatuottajan elintasolla. Pitää tehdä uutta ja parempaa. Minä luotan, että meistä suomalaisista on siihen.

Kansainvälistymisen haasteen edessä me voimme selvitä vain ottamalla haasteen vastaan, ammattiliittojen ja työnantajien sekä valtiovallan yhteistyöllä. Tämä voi olla

lopultakin meidän vahvuutemme, ei joku yksittäinen suuri yritys kuten vaikkapa Nokia. Yhteistyö edellyttää joustavuutta ja toisten kunnioittamista, ei saneluhenkä.

Se edellyttää myös sitä, että kansalaiset voivat luottaa siihen, että ketään ei jätetä pulaan lapsen syntyessä, koulutusta tarvitessa tai silloin kun työttömyys, sairaus tai työkyvyttömyys yllättää. Vastaavasti yritysjohdon palkitsemisen tulee olla kohtuullista, ja suhteessa ihmisten oikeustajuun. Vain tällainen luottamuksen yhteiskunta selviytyy koettelemuksista ja tulevaisuuden haasteista.

Maailman maat ovat entistä tiiviimmin kietoutuneet toisiinsa niin, että tapahtumat yhdessä maassa heijastuvat toisiin maihin.

Sen tähden ratkaisun Espanjan säästöpankkikriisiin tulee olla sellainen, että se palvelee meidän suomalaisten etua. Rahalaitosten hallitsematon konkurssi yhdessä maassa halvaannuttaa koko Euroopan, epäluottamus rahalaitosten välillä kasvaa ja yritysten lainansaanti tyrehtyy. Ja niin olemme samassa tilanteessa, kun Lehman Brothers kaatui Yhdysvalloissa. Se konkurssi levisi sieltä yli, valuuttarajoista piittaamatta.

Nyt pelastetaan rahoitusjärjestelmää – sitä että yritykset voivat yleensä toimia, sitä että työntekijä saa palkkansa. Nyt ei pelasteta pankinjohtajia ja pankinomistajia.

On kaksi aivan eri asiaa kipata rahaa maailmalle vastikkeettomasti, kuten edellisen hallituksen aikana tehtiin, tai vaatia tuen ehtona pankkien osakkeita julkiseen omistukseen. Tätä Vasemmisto tarkoittaa tuen vastikkeellisuudella.

On selvää, että rahalaitosten valvontaa on kiristettävä, sanoivatpa pankkien lobbarit meillä ja muualla mitä hyvänsä. Tarvitaan tiukka ja toimivaltainen valvonta, joka tarpeen tullen vaihtaa pankin johdon. Tarvitaan myös menettelytavat, joilla pankki otetaan omistajilta pois, pilkotaan tai lopetetaan hallitusti.

Ei ole paljon iloa siitä, että yksi maa tiukentaa omiensa valvontaa, jos muissa maissa sallitaan löysäily. EU-maiden tulee yhdessä säädellä rahalaitoksia ja varjopankkitoimintaa niin, että sen riskejä minimoidaan.

On kummallista ja käsittämätöntä, että Euroopan rahoitusvalvonta nojaa kansallisiin valvojiin, vaikka rahoitussektori ei kunnioita lainkaan maiden rajoja.

On välttämätöntä ryhtyä keräämään rahoitussektorilta veroa, jolla katetaan sen aiheuttamia riskejä.

EU:n komissiolle kuuluu nykyään tarkkailla jäsenmaiden talouksien vakautta ns. eurooppalaisen ohjausjakson aikana ja antaa suosituksia makrotaloudellisesta vakaudesta.

On totta, että me Vasemmistossa olemme suhtautuneet kriittisesti tähän valvontaan. Olemme toisaalta olleet suomalaisen epäluuloisia tämän valvonnan

perimmäisten tarkoitusten suhteen. Ja toisaalta olemme ehkä olleet suomalaisen sinisilmäisiä siinä, että uskomme kaikkien maailman päättäjien oleva maailman parhaita päättäjiä. Jos niin olisi, ei yhteistä valvontaa tarvittaisi.

Kuitenkin viime vuosina on toistuvasti havaittu, että liian monessa maassa päättäjät eivät ole piitanneet esimerkiksi kiinteistökuplan syntymisestä, vaikka sellaisen puhkeaminen nostaa aikanaan työttömyyden korkeaksi useaksi vuodeksi. Näinhän kävi Islannissa, Irlannissa ja Espanjassa, kun finanssikriisi puhkaisi kiinteistökuplan. Islannissa ja Irlannissa taas ei välitetty rahoitussektorin paisumisesta maan kokoon nähden massiiviseksi.

Inhimillisesti suurinta laskua poliitikkojen ja pankkien virheistä ovat joutuneet maksamaan tavalliset kansalaiset, Kreikassa ja Espanjassa. Jatkossa vakausmekanismien ja talouskurisopimusten kaltaisia yhteiseurooppalaisia periaatteita luotaessa on tarkemmin arvioitava ja otettava huomioon myös niiden sosiaaliset vaikutukset. Arvioinnin perusteella sopimuksia tulee voida muuttaa tai täydentää.

Pankkien omistajat eivät tarvitse Suomen solidaarisuutta, mutta tavalliset työttömyyteen ja köyhyyteen syösty kreikkalaiset ja espanjalaiset tarvitsevat sitä.

Tässä tilanteessa, kun useissa maissa tuotanto supistuu ja toisissakin pysyy vaivoin ennallaan, tarvitaan Euroopan keskuspankilta avointa suhtautumista kaikkiin niihin keinoihin, joita tarvitaan kasvun ylläpitämiseksi.

Arvoisa puhemies

Me lähdemme Suomen ja suomalaisten eduista ja kannatamme luottamusta hallitukselle.